

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 21a/2024

privind controlul constituționalității punctului 22¹ din Regulamentul privind organizarea concursurilor pentru identificarea, evaluarea și aprobarea proiectelor în domeniul dezvoltării locale în cadrul Programului național „Satul european”, propuse spre finanțare din Fondul național pentru dezvoltare regională și locală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 152 din 9 martie 2022

(cuantumul alocațiilor pentru proiectele de dezvoltare locală destinate localităților cu o populație mică)

CHIȘINĂU
10 octombrie 2024

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Ana Florean, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 6 februarie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 10 octombrie 2024, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind controlul constituționalității punctului 22¹ din Regulamentul privind organizarea concursurilor pentru identificarea, evaluarea și aprobarea proiectelor în domeniul dezvoltării locale în cadrul Programului național „Satul european”, propuse spre finanțare din Fondul național pentru dezvoltare regională și locală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 152 din 9 martie 2022.

2. Sesizarea a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl primar Victor Gori, în interesele Consiliului comunal Botnărești, raionul Anenii Noi, pe baza articolelor 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, 25 lit. j) din Legea nr. 317 din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională, 38 alin. (1) lit. j) și 39 din Codul jurisdicției constituționale nr. 502 din 16 iunie 1995.

A. Legislația pertinentă

3. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.”

Articolul 8 Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

„(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.”

Articolul 15 Universalitatea

„Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.”

Articolul 16 Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 109 Principiile de bază ale administrării publice locale

„(1) Administrația publică în unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile autonomiei locale, ale descentralizării serviciilor publice, ale eligibilității autorităților administrației publice locale și ale consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit.

(2) Autonomia privește atât organizarea și funcționarea administrației publice locale, cât și gestiunea colectivităților pe care le reprezintă.

(3) Aplicarea principiilor enunțate nu poate afecta caracterul de stat unitar.”

4. Prevederile relevante ale Regulamentului privind organizarea concursurilor pentru identificarea, evaluarea și aprobarea proiectelor în domeniul dezvoltării locale în cadrul Programului național „Satul european”, propuse spre finanțare din Fondul național pentru dezvoltare regională și locală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 152 din 9 martie 2022, sunt următoarele:

Capitolul II

MĂSURI ȘI MECANISME DE FINANȚARE

„Măsura 1.2. Instalarea iluminatului public

1) Prevederile prezentei măsuri sunt orientate spre asigurarea securității în trafic și în alte locuri publice, inclusiv spre reducerea riscurilor existente asupra sănătății și securității populației, prin implementarea următoarelor tipuri de proiecte:

- a) construcția rețelelor de iluminat stradal și de iluminare a locurilor publice;
- b) procurarea separată și instalarea corpurilor de iluminat, în cazul în care există deja infrastructura necesară.

[...].”

„Măsura 2.1. Construcția, renovarea/reabilitarea clădirilor publice, inclusiv prin măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice (creșterea performanței energetice) a clădirilor publice

[...].”

„Măsura 2.2. Instalarea sistemelor de producere și furnizare a energiei folosind resurse regenerabile

[...].”

„Măsura 2.3. Construcția, reconstrucția edificiilor sportive, a edificiilor destinate prestării serviciilor sociale, inclusiv a infrastructurii medicale

[...].”

„Măsura 2.4. Restaurarea/reabilitarea/reconstituirea/conservarea monumentelor/structurilor istorice specifice pentru arhitectura rurală tradițională într-o anumită zonă, destinate unor scopuri publice, inclusiv a monumentelor de for public

[...].”

Capitolul IV CONDIȚII FINANCIARE Secțiunea 1

Condiții specifice apelului competitiv

„22¹. În cadrul măsurilor 1.2, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, pentru localitățile cu o populație de până la 1 500 de locuitori, cuantumul alocațiilor pentru un proiect nu poate depăși 1 milion de lei pe localitate.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului sesizării

5. Autorul sesizării menționează că, potrivit prevederilor contestate, pentru localitățile cu o populație de până la 1 500 de locuitori, cuantumul alocațiilor pentru un proiect de dezvoltare locală nu poate depăși 1 milion de lei pe localitate pentru domeniile de intervenție specificate la măsurile 1.2, 2.1, 2.2, 2.3 și 2.4.

6. În opinia autorului, repartizarea alocațiilor pentru unitățile administrativ-teritoriale în funcție de numărul locuitorilor nu reprezintă un criteriu obiectiv, iar cetățenii vor fi discriminați și limitați în drepturile și necesitățile care rezultă din serviciile publice locale, cum ar fi: iluminatul public, construcția, renovarea clădirilor publice, instalarea sistemelor de producere și furnizare a energiei folosind resurse regenerabile, construcția, reconstrucția edificiilor sportive, a edificiilor destinate prestării serviciilor sociale, inclusiv a infrastructurii medicale, restaurarea/conservarea monumentelor/structurilor istorice.

7. Din acest motiv, autorul pretinde că criteriul stabilit de norma contestată este discriminatoriu și afectează principiile autonomiei locale și descentralizării serviciilor publice.

8. Totodată, autorul susține că prevederile contestate contravin Legii privind descentralizarea administrativă nr. 435 din 28 decembrie 2006.

9. În opinia autorului, norma contestată este discriminatorie și contravine articolelor 1, 8, 15, 16 și 109 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

10. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea constată următoarele.

11. Articolele 25 lit. j) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. j) din Codul jurisdicției constituționale îi acordă consiliului

unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi și al doilea prerogativa sesizării Curții Constituționale.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității hotărârilor Guvernului, în prezenta cauză a unor prevederi din Regulamentul privind organizarea concursurilor pentru identificarea, evaluarea și aprobarea proiectelor în domeniul dezvoltării locale în cadrul Programului național „Satul european”, propuse spre finanțare din Fondul național pentru dezvoltare regională și locală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 152 din 9 martie 2022, ține de competența Curții Constituționale. În jurisprudența sa, Curtea a stabilit că controlul constituționalității hotărârilor Guvernului ține de competența Curții Constituționale, dacă criticile de neconstituționalitate se raportează la încălcarea vreunei prevederi constituționale (a se vedea DCC nr. 30 din 22 martie 2022, § 16). Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental.

13. Obiectul sesizării îl constituie unele prevederi din articolul 22¹ din Regulamentul menționat *supra*. Curtea constată că prevederile contestate nu au mai constituit obiect al controlului de constituționalitate.

14. Autorul sesizării susține că prevederile contestate contravin articolelor 1 (*statul Republica Moldova*), 8 (*respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale*), 15 (*universalitatea*), 16 (*egalitatea*) și 109 (*principiile de bază ale administrării publice locale*) din Constituție.

15. Referitor la articolele 1, 8 și 15 din Constituție invocate de autorul sesizării, Curtea precizează că acestea nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze, în mod argumentat, existența unor ingerințe în drepturile garantate de Constituție (DCC nr. 90 din 25 iulie 2023, § 19).

16. Cu referire la articolul 16 din Constituție, Curtea reiterează că aceste dispoziții constituționale devin incidente numai atunci când se demonstrează existența unui tratament diferențiat, precum și în cazul în care tratamentul diferențiat contestat se referă la unul din drepturile fundamentale garantate de Constituție (a se vedea DCC nr. 26 din 16 februarie 2021, § 22).

17. Cu privire la incidența articolului 109 din Constituție, autorul sesizării susține că repartizarea alocațiilor destinate unui proiect de dezvoltare locală în funcție de numărul locuitorilor nu constituie un criteriu obiectiv și, prin urmare, afectează serviciile publice la nivel local și drepturile și interesele cetățenilor care formează colectivitatea locală respectivă. Din acest motiv, autorul pretinde că norma contestată contravine principiilor autonomiei locale și descentralizării serviciilor publice.

18. Curtea notează că principiul autonomiei locale prevăzut de articolul 109 din Constituție este un principiu fundamental care guvernează administrația publică locală și activitatea autorităților și care constă în dreptul unităților administrativ-teritoriale de a realiza prioritățile comunității fără amestecul autorităților publice centrale (HCC nr. 19 din 31 octombrie 2023, § 42). Acesta are o aplicabilitate generală în domeniul autonomiei financiare a autorităților locale.

19. În jurisprudența sa, Curtea a constatat incidența articolului 109 din Constituție într-un caz care viza plafonarea de către Parlament a taxelor locale. În acel caz, Curtea a reținut că măsura a avut un impact negativ asupra veniturilor bugetare ale autorităților publice locale (a se vedea HCC nr. 27 din 14 septembrie 2021). Curtea a constatat că instituirea unor cote maxime a pus autoritățile locale în incapacitatea de a-și stabili în mod corespunzător volumul veniturilor și al cheltuielilor bugetare și de a asigura elaborarea, aprobarea și executarea unor bugete echilibrate, fără deficit bugetar. Curtea a reținut că autoritățile publice locale trebuie să-și poată stabili taxele locale și cuantumul lor fără limite și plafonări în această privință din partea legislativului (a se vedea §§ 26, 68,70).

20. De asemenea, Curtea a constatat incidența articolului 109 din Constituție în Hotărârea nr. 19 din 31 octombrie 2023. Curtea a verificat constituționalitatea unor prevederi care stabileau criterii exacte de determinare a prețului de arendă al unor terenuri proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale. Curtea a ajuns la concluzia că în baza principiului constituțional al autonomiei locale autoritatea publică locală trebuie să dispună de posibilitatea de a determina prețurile de arendă a terenurilor proprietate publică ținând cont de specificul fiecărei unități administrativ-teritoriale, de potențialul economic, de amplasarea geografică, de accesul la infrastructură și alte utilități importante etc. Libertatea de a stabili mărimea plății de arendă reprezintă un indicator/factor important al gradului de realizare a autonomiei locale. Administrația publică locală trebuie să dispună de o marjă de apreciere în acest domeniu (a se vedea § 53).

21. În acest caz, Curtea observă că programele și proiectele de dezvoltare regională și locală sunt finanțate din Fondul național pentru dezvoltare regională și locală. Finanțarea programelor și proiectelor se realizează pe baza concursurilor de selectare a proiectelor, desfășurate potrivit unui regulament aprobat de Guvern.

22. Prin Hotărârea nr. 152 din 9 martie 2022, Guvernul a aprobat Regulamentul privind organizarea concursurilor pentru identificarea, evaluarea și aprobarea proiectelor în domeniul dezvoltării locale în cadrul Programului național „Satul european”, propuse spre finanțare din Fondul național pentru dezvoltare regională și locală.

23. Potrivit prevederilor contestate din Regulament, în cadrul măsurilor 1.2, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, pentru localitățile cu o populație de până la 1 500 de locuitori, cuantumul alocațiilor pentru un proiect nu poate depăși 1 milion de lei pe localitate. Măsurile stabilite de norma contestată vizează (i) instalarea iluminatului public; (ii) construcția, renovarea/reabilitarea clădirilor publice, inclusiv prin măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice a clădirilor publice; (iii) instalarea sistemelor de producere și furnizare a energiei folosind resurse regenerabile; (iv) construcția, reconstrucția edificiilor sportive, a edificiilor destinate prestării serviciilor sociale, inclusiv a infrastructurii medicale; (v) restaurarea/reabilitarea/reconstituirea/conservarea monumentelor/structurilor istorice specifice pentru arhitectura rurală tradițională într-o anumită zonă, destinate unor scopuri publice, inclusiv a monumentelor de for public.

24. Analizând prevederile în discuție, Curtea observă că acestea nu vizează prerogativa autorităților publice locale de a se autoguverna sau capacitatea colectivităților de a-și alege organele locale, de a-și exercita propriile atribuții, de a dispune de structuri administrative și resurse financiare.

25. Totodată, Curtea observă că norma contestată de autor nu se referă la plafonarea de către legislativ a unor taxe locale sau intervenția legislativului în ceea ce privește veniturile bugetare ale autorităților publice locale. Prin urmare, spațiul de manevră al autorității publice locale în materiile care vizează descentralizarea și consolidarea puterii locale nu este afectat.

26. Dimpotrivă, Curtea constată că norma contestată oferă suport financiar unităților administrativ-teritoriale din Fondul național pentru dezvoltarea proiectelor locale. Curtea observă că Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale și Locale aprobă domeniile de finanțare eligibile pentru concursurile de selectare a proiectelor și limita minimă și cea maximă a resurselor financiare aprobate pentru fiecare program și proiect, pe baza unor analize privind necesitățile de dezvoltare la nivel regional și local (a se vedea articolul 9 lit. d) din Legea privind Fondul național pentru dezvoltare regională și locală nr. 27 din 10 februarie 2022).

27. Faptul că Guvernul a stabilit un plafon maxim de finanțare din Fondul național pentru localitățile cu o populație de până la 1500 de locuitori nu afectează autonomia unității administrativ-teritoriale sau bugetul local.

28. Prin urmare, prevederile contestate nu afectează niciunul din elementele principiilor autonomiei locale și descentralizării serviciilor publice, iar criticile avansate de autorul sesizării nu ridică o problemă de constituționalitate din perspectiva articolului 109 din Constituție.

29. Referitor la pretinsa incompatibilitate existentă între prevederile contestate și Legea privind descentralizarea administrativă, Curtea reiterează că pretinsa neconcordanță dintre două sau mai multe norme infraconstituționale conținute în aceeași lege sau în legi diferite nu reprezintă o problemă de constituționalitate, ci se referă la interpretarea legii, atribuție care este de competența judecătorului de drept comun (a se vedea DCC nr. 24 din 2 martie 2020, § 24).

30. Prin urmare, Curtea constată că sesizarea în cauză nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) litera a) și 140 din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind controlul constituționalității punctului 22¹ din Regulamentul privind organizarea concursurilor pentru identificarea, evaluarea și aprobarea proiectelor în domeniul dezvoltării locale în cadrul Programului național „Satul european”, propuse spre finanțare din Fondul național pentru dezvoltare regională și locală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 152 din 9 martie 2022.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Liuba ȘOVA

Chișinău, 10 octombrie 2024

DCC nr. 125

Dosarul nr. 21a/2024